

NARODNA KNJIŽNICA DALJ
Bana Josipa Jelačića 12
Dalj

IZVJEŠTAJ O RADU
ZA 2025. GODINU

U Dalju, siječanj 2026. g.

Sukladno odredbama članka 19. Zakona o knjižnicama (NN 17/19) i članka 18. Statuta Narodne knjižnice Dalj, usvojenog dana 21.3.2023. godine, sačinjen je ovaj Izvještaj o radu sa sljedećim sadržajem:

I	UVOD
II	REDOVNA DJELATNOST
III	POSEBNI PROGRAMI
IV	NOVI PROGRAMI
V	KAPITALNA ULAGANJA
VI	NOSITELJI PROGRAMA
VII	FINANCIRANJE PROGRAMA -FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ
VIII	ZAKLJUČAK

I UVOD

1. OPĆENITO

Dana 13.03.2002. godine Rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku broj Tt-02/85-8, Narodna knjižnica Dalj (u daljem tekstu Knjižnica) je upisana u sudski registar kao pravna osoba pod brojem MBS: 030072347.

Odlukom Općinskog vijeća Općine Erdut, osnivača Knjižnice, s danom 01.05.2002. godine, Knjižnica je samostalno pravno-financijski počela s radom. Odlukom Općinskog vijeća od 21.09.2001. godine, a temeljem članka 18. Statuta općine Erdut («Službeni glasnik općine Erdut» br. 1/95) i članka 26. Zakona o knjižnicama (NN br. 105/97) imenovana je v.d. ravnateljica u osobi Vukosave Milakić iz Dalja, Slavka Kolara 7, JMBG: 0408964305039, OIB: 85247532314. Milakić je 19.11.2003. godine, pred Povjerenstvom za polaganje stručnih ispita u knjižničarskoj struci, položila stručni ispit za stručno zvanje knjižničar s odličnim uspjehom.

U skladu s novim Općim poreznim zakonom, od 01.01.2010. godine, u poslovanju se počeo koristiti osobni identifikacijski broj (OIB) Knjižnice: 11646771177

Odlukom Općinskog vijeća općine Erdut od 21.3.2023. godine, a temeljem čl. 20. Zakona o knjižnicama (NN 17/19) i čl. 30. Statuta općine Erdut (Službeni glasnik općine Erdut 85/20) Milakić je imenovana ravnateljicom Knjižnice.

Dana 11.5.2023. godine, sukladno odredbama članka 13. *Zakona o knjižnicama* (NN 17/19), izvršen je upis Knjižnice u Upisnik knjižnica u Republici Hrvatskoj, Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Po osnivanju Knjižnice, sukladno članku 9. Zakona o zaštiti od požara (NN br. 58/93), a u svezi s člankom 5. Pravilnika o sadržaju općeg akta iz područja zaštite od požara (NN br.35/94) i člankom 42. Statuta Narodne knjižnice Dalj, u suradnji sa Zavodom za unapređivanje sigurnosti Osijek, provedene su mjere protupožarne i fizičke zaštite knjižnične građe: obavljen je pregled i ispitivanje električnih instalacija te nabavljena dva protupožarna aparata. Temeljem čl. 62. Zakona o zaštiti na radu (NN 59/96), nabavljen je ormarić za prvu pomoć, a ravnateljica Milakić je završila programe osposobljavanja za provedbu mjera zaštite od požara i spašavanja ljudi i imovine te pružanja prve pomoći i medicinske pomoći, o čemu joj je izdano Uvjerjenje.

U suradnji s tvrtkom Polus iz Vukovara učinjena je Procjena rizika, Zapisnik o ispitivanju radne okoline, Plan evakuacije te su na vidnom mjestu istaknuti Znakovi za uzbunjivanje. Osnivač Knjižnice, općina Erdut, izradila je Energetski certifikat za prostor Knjižnice. Dana 11.7.2023. godine donešen je novi Pravilnik o zaštiti od požara.

Od 2004. do 2007. godine su u Knjižnici ročnici služili civilni vojni rok u trajanju od 8 mjeseci. Obavljali su poslove primjerene svojoj stručnoj spremi i prirodi posla u Knjižnici : tehnička obrada knjiga, posudba knjiga, pomoć knjižničarki u pripremi kulturno-animacijskih sadržaja, poslovi dostave i dr.

Od 01.10.2003. g. do 31.12.2005. g. prostor čitaonice ustupljen je na korištenje NVO Info klub Dalj. Info klub je osiguravao nabavu periodike (dnevni novina i časopisa) te pristup korisnika internetu. Također, u prostoru Info kluba su pravni savjetnici Centra za mir Osijek pružali građanima besplatnu pravnu pomoć. Međusobna prava i obaveze Knjižnice, Info kluba i Centra za mir bila su regulirana Ugovorom.

2. DJELATNOST KNJIŽNICE

Prema IFLA/UNESCO vodiču za razvoj (2001.), narodna knjižnica je «ustanova osnovana, podržana i financirana od zajednice bilo putem lokalnih, regionalnih ili nacionalnih tijela uprave ili putem nekog drugog oblika organizacije zajednice. Ona osigurava pristup znanju, informacijama i djelima imaginacije pomoću različitih izvora i službi i jednako je dostupna svim članovima zajednice bez obzira na rasu, nacionalnost, dob, spol, vjeru, jezik, hendikep, ekonomski i zaposlenički status i stupanj obrazovanja. Zbirke i službe ne smiju biti izložene bilo kakvom obliku ideološke, političke ili vjerske cenzure».

Prema UNESCO Manifestu za narodne knjižnice (1994), narodna knjižnica je «mjesno obavijesno središte, koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i obavijesti te osigurava osnovne uvjete za učenje kroz cijeli život, neovisno odlučivanje i kulturni razvitak pojedinca i društvenih skupina. Narodna je knjižnica namijenjena, bez ikakvih ograničenja, cjelokupnom stanovništvu određenoga područja, u svrhu podizanja razine opće izobrazbe, obaviještenosti i kulture, poticanja stručnog i znanstvenog rada te osobne kreativnosti, posebno kod djece».

Sukladno međunarodnim propisima i odredbama za narodne knjižnice, definirana je djelatnost Narodne knjižnice Dalj, a kako je navedeno u rješenju Trgovačkog suda Osijek, br. T-t 02/85-8 od 13.03.2002. godine te članku 6. Statuta Knjižnice od 21.3.2023. godine:

- nabava knjižnične građe,
- stručna obrada, čuvanje i zaštita knjižnične građe te provođenje mjera zaštite iste, koja je kulturno dobro,
- izrada biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala,
- omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima,
- osiguravanje korištenja i posudbe knjižnične građe te protoka informacija,
- poticanje i pomoć korisnicima pri izboru i korištenju knjižnične građe, informacijskih pomagala i izvora te
- vođenje dokumentacije o građi i korisnicima;

Prema opisu djelatnosti Knjižnice, definirani su zadaci i ciljevi rada:

- sustavan i neprestan odabir knjižnične građe;
- sređivanje i stručna obrada knjižnične građe;
- logičan i primjeren smještaj knjižnične građe;
- čuvanje i zaštita knjižnične građe;
- davanje knjižnične građe na korištenje;
- davanje obavijesti o knjižničnoj građi;

3.DUGOROČNI PLAN RAZVOJA KNJIŽNICE

- osigurati potpunu dostupnost svim izvorima informacija koje Knjižnica posjeduje: knjižnoj građi, neknjižnoj građi i internetu i time omogućiti samostalni razvoj pojedinca ili grupe na svim stupnjevima obrazovanja, permanentno učenje i razvoj zajednice korisnika;
- nabavom raznolike građe, brzim davanjem informacija te organiziranjem raznovrsnih kulturno-animacijskih programa biti osnovni nositelj kulture u zajednici;
- postepeno provoditi informatizaciju knjižnice: instalirati računalne programe za obradu knjiga i posudbu građe; bar kodirati knjižni fond i automatizirati posudbu; oblikovati elektronički katalog Knjižnice;
- osigurati kulturni identitet zajednice u digitalnom svijetu;
- osigurati i njegovati kulturnu i jezičnu raznolikost i opće kulturne vrijednosti;
- promicati svijest o kulturnom nasljeđu, uvažavanju umjetnosti i znanstvenih inovacija;
- stvarati mogućnost osobnog kreativnog razvoja: razvijati naviku čitanja kod djece od rane dobi te poticati maštu i kreativnost djece i mladih;
- stalno djelovati na poboljšanju vlastite osposobljenosti: edukacija djelatnice (putem seminara, simpozija, novih stručnih knjiga i časopisa) te pratiti suvremene tokove razvoja knjižničarstva;
- razvijati i unaprjeđivati suradnju sa knjižnicama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu;
- razvijati suradnju s nositeljima kulturnih, obrazovnih i gospodarskih aktivnosti u lokalnoj zajednici: školama, ustanovama, lokalnom samoupravom, udrugama, KUD-ovima;
- podupirati razvoj demokracije i civilnog društva, ekonomskog i društvenog napretka prostora na kojem Knjižnica djeluje;
- raznolikim aktivnostima poticati zajednicu potencijalnih korisnika da se učlane i koriste knjižnične usluge;
- aktivno djelovati na razvijanje i njegovanje pozitivnog stava prema rekreaciji i provođenju slobodnog vremena u knjižnici;

Knjižnica svoj rad planira prema dugoročno određenim ciljevima, uvažavajući pritom osobitosti i raznolikost zajednice korisnika te vlastite mogućnosti u financijskom, stručnom i organizacijskom smislu.

Poslovanje Knjižnice u 2025. godini vođeno je u skladu s važećim zakonskim aktima Republike Hrvatske te Statutom Narodne knjižnice Dalj i pratećim Pravilnicima.

Na osnovu provedenih aktivnosti, načinjen je ovaj Izvještaj o radu za 2025. godinu.

II REDOVNA DJELATNOST

1. KNJIŽNIČNA DJELATNOST

1.1. Smještaj i prostor Knjižnice

Knjižnica se nalazi u centru Dalja, u sklopu Društvenog doma. Kako je smještena u prizemlju, dostupna je svim kategorijama korisnika: od male djece do starijih osoba i osoba s invaliditetom. U sklopu Društvenog doma su smješteni uredi poduzeća i udruga, a u blizini je i zgrada općine Erdut, Osnovna škola Dalj, Poštanski ured Dalj, pa je u ovom dijelu naselja velika frekvencija mještana. Ispred Društvenog doma uređen je parkirni prostor, a ispred Knjižnice uređena je zelena površina.

Za razliku od dobre lokacije, prostor koji Knjižnica zauzima ne zadovoljava potrebe poslovanja. Prema Standardu za narodne knjižnice (NN 103/21), (u daljem tekstu Standard), Knjižnica bi, kao knjižnica VII tipa, trebala zapremati površinu od bar 250 m². Međutim, ukupna površina Knjižnice iznosi samo 104.22 m², dok je stvarni prostor kojim se mogu koristiti članovi tek 90 m². Knjižnica nije imala odvojen dječji odjel, nego su zbirke knjiga za odrasle i djecu bile smještene skupa, u posudbenom odjelu i čitaonici.

Sukladno Standardu, u čitaonici bi trebalo biti 25 sjedećih mjesta. Budući da stolovi sa računalima i čitaonički ormari zauzimaju dio prostora, trenutno ima 16 sjedećih mjesta. Osim toga, u čitaonici se organiziraju razne kulturne aktivnosti, a za to vrijeme ostali korisnici ne mogu koristiti čitaonicu. Knjižnici je na korištenje ustupljena prostorija na katu Društvenog doma, koja se koristi kao skladište i gdje je pohranjena arhiva Knjižnice, rezervna uredska oprema te rezervni knjižni fond.

Redovitom nabavom knjižne građe i uvođenjem novih programa i aktivnosti, Knjižnica neprestano razvija i proširuje svoju djelatnost, što povećava i broj korisnika. U nedostatnom prostoru teško je organizirati i uskladiti sve poslove i usluge koje Knjižnica pruža svojim korisnicima.

Iako su do sada provedene tri revizije knjižnog fonda, a redovito se provodi i otpis dotrajale i uništene knjižne građe, kapacitet polica u posudbenom odjelu i čitaonici je popunjen. O ovome problemu obaviješten je osnivač, općina Erdut te se pokušalo pronaći primjereno rješenje, ali se naišlo na brojne prepreke:

- Prostor Knjižnice ne može se nadograditi ili proširiti (jer je u sklopu Društvenoga doma).

- 2013. godine projektom je planirana obnova zgrade stare škole u Dalju te preseljenja Knjižnice, gdje bi zauzimala prostor u prizemlju i na katu, površine bar dva puta veće od one koju trenutno zauzima. U nedostatku financijskih sredstava, projekat nije proveden, niti će se provesti u dogledno vrijeme.

- Zbog toga je zaključeno da je jedino rješenje izmještanje dječjeg odjela iz prostora Knjižnice, kako bi se oslobodio prostor za nove police s knjižnom građom za odrasle korisnike. Budući da se nije uspjelo pronaći primjerenu lokaciju, odlukom osnivača, općine Erdut, 2019. godine je fond knjiga za djecu premješten u prostor drugih ustanova: zbirka slikovnica je premještena u vrtić Mali princ u Dalju, dok je dio zbirke književnosti za djecu, književnosti za mlade i stručne literature za djecu, prema odabiru školske knjižničarke, premješten u knjižnicu Osnovne škole Dalj, čime je Knjižnica dobila dva knjižna stacionara. Preostali dio zbirke knjiga za djecu pohranjen je u skladište.

2.1. Knjižnični fond i izgradnja knjižničnih zbirki

Knjižnični fond sadržava zbirku knjižne građe, zbirku neknjižne građe, zavičajnu zbirku te manji broj starih knjiga (19. stoljeće i prva pol. 20. stoljeća). Zbirka knjižne građe dijeli se na knjige za odrasle (znanstvena literatura i beletristika, raspoređene prema UDK klasifikaciji) i knjige za djecu (slikovnice, književnost za djecu, književnost za mlade, narodna književnost i igrokazi). Radi lakšeg snalaženja nazivi skupina vidljivo su istaknuti.

Standard za narodne knjižnice propisuje postotke literature u knjižničnim zbirkama - beletristika 65%, publicistika 35% (od čega bar 1% priručna literatura). Knjižnični fond treba sadržavati 25% građe za djecu. Planom nabave građe za 2025. godinu predviđeno je smanjenje nabave znanstvene literature, koja svoju brojnostuguje prije svega velikom broju naslova pristiglih putem otkupa Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Ministarstvo) prethodnih godina. Određeni broj zastarjelih znanstvenih naslova već je otpisan iz knjižnog fonda. Nabavljana je kvalitetna stručna literatura, prije svega iz područja agronomije i ekonomije, za potrebe učenika Srednje škole Dalj, kao i znanstveno - popularni naslovi iz područja psihologije, religije i popularne znanosti, za koje korisnici pokazuju povećani interes. Iz područja književnosti nabavljani su popularni naslovi domaće i strane beletristike. Stanje knjižnih zbirki krajem 2025. godine – beletristika 71%, publicistika 29%, (od čega 0,6% priručna građa), od čega 22% literature za djecu - pokazuje da broj svezaka u zbirkama za nekoliko postotaka odstupa od vrijednosti propisanih Standardom.

Iako je zbirka knjiga za djecu izdvojena iz Knjižnice, o čemu su potpisani reversi s Osnovnom školom Dalj i vrtićem Mali princ Dalj, Knjižnica je i nadalje nabavljala novu knjižnu građu za ovu zbirku, koja je inventarizirana, upisana u katalog Knjižnice te prosljeđena odgovarajućoj ustanovi. Nabavljani su naslovi književnosti za djecu i mlade, naslovi obavezne lektire, slikovnice i znanstvena literatura za djecu.

U čitaonici je smještena referentna zbirka (enciklopedije, leksikoni, rječnici, atlasi, priručnici i vrijedne stručne knjige). Ovi se naslovi ne posuđuju i mogu se koristiti u čitaonici, za informiranje, potrebe pisanja seminarskih radova, izradu prezentacija i dr. Na zahtjev korisnika, mogu se fotokopirati dijelovi sadržaja referentne zbirke. Pravilnikom Knjižnice je određeno da se ova usluga ne naplaćuje, ali se odjednom može kopirati najviše pet stranica. U dogovoru s knjižničarkom Osnovne škole Dalj, referentna zbirka za djecu ostala je u čitaonici, jer u školskoj knjižnici nema dovoljno prostora da bi bila primjereno izložena. Djeca je mogu razgledati prilikom posjete Knjižnici.

Zbirka neknjižne građe smještena je u čitaonici. Zavičajna zbirka nalazi se u čitaoničkom ormaru, a stare knjige pohranjene su u prostoru Kulturnog i znanstvenog centra Milutin Milanković u Dalju, gdje ih posjetitelji mogu razgledati.

Sukladno Standardu, knjižnični fond bi trebao imati tri knjige po stanovniku područja koje knjižnica pokriva. Prema popisu stanovništva 2021. godine, općina Erdut ima 5436 stanovnika te bi fond trebao brojiti najmanje oko 16 000 knjiga.

Zaključno s 31.12.2025. godine, knjižni fond brojio je 21 635 svezaka, u vrijednosti 345.289,70 eur. Najbrojnija je skupina književnosti (11 940 svezaka), dok su od znanstvenih skupina najbrojnije društvene znanosti, filozofija/psihologija i povijest. Najmanje svezaka (404) broji skupina prirodnih znanosti. Knjižnica u svome fondu ima 18 108 naslova.

Zbirka neknjižne građe - audio-vizualna (CD, VHS i DVD) i elektronička građa (CD-ROM) se ne posuđuje, a koristi se pri provođenju kulturno-animacijskih aktivnosti i radionica. Zaključno sa 31.12.2025. godine zbirka neknjižne građe ukupno je brojila 166 primjeraka, od čega 136 primjeraka audiovizualne građe (DVD- 81, VHS-21, CD- 34) te 30 primjeraka elektroničke građe (CD ROM), u vrijednosti 2.154,11 eur.

Zaključno s 31.12.2025. godine, knjižnični fond broji 21 801 jedinicu knjižne i neknjižne građe.

3.1. Nabava građe

Na osnovu Prijavnice za programe knjižnične djelatnosti, Knjižnica je 13.2.2025. g. s Ministarstvom potpisala Ugovor br. 07-0101-25, o korištenju sredstava Ministarstva za program Nabava knjižne i neknjižne građe. Prema Ugovoru, Ministarstvo osigurava sredstva u iznosu od 3.700,00 eur, dok osnivač Knjižnice osigurava sredstva u iznosu od 2.600,00 eur. Uz Ugovor Ministarstvu je dostavljena potvrda osnivača - općine Erdut, o osiguranim sredstvima. Iznos sredstava za nabavu knjižne građe koji osigurava Ministarstvo i osnivač nije se mijenjao u odnosu na prošlu godinu.

Plan nabave građe za 2025. godinu temeljio se na Standardu za narodne knjižnice, Smjernicama za nabavu knjižnične građe, podacima o stanju i kvaliteti knjižnog fonda te potrebama i željama korisnika. Plan je bio podložan izmjenama, ovisno o ponudi nakladnika i prilivu sredstava za nabavu.

Odabir građe vršen je na osnovu elektroničkih kataloga i ponuda nakladnika, oglednih primjeraka i suradnje s predstavnicima nakladničkih kuća, recenzija u književnim časopisima, kao i prema podacima o čitanosti pojedinih naslova u zemlji i svijetu. Posebna pažnja posvećena je raznolikim interesima korisnika, obzirom na stupanj obrazovanja, zanimanje i nacionalnu pripadnost.

Nova knjižna građa nabavljena je kupovinom, otkupom Ministarstva i darovima. Neknjižna građa nije nabavljena.

Kupovinom je nabavljeno 357 svezaka knjižne građe, u vrijednosti 6.301,91 eur, od čega 3.700,00 eur sredstava Ministarstva, 2.660,00 eur sredstava koje je osigurao osnivač te 1,91 eur vlastitih sredstava Knjižnice. Izvještaj o nabavi knjižne i neknjižne građe, financijski izvještaj te e-računi i nalozi za plaćanje dostavljeni su Ministarstvu.

U sklopu otkupa Ministarstva, Knjižnice su pozvane da izraze interes za kupovinu odabranih naslova i navedu iznos sredstava koji potražuju od Ministarstva. Nabavljeno je 134 naslova u iznosu 2.800,00 eur. Nakon inventarizacije knjiga, izvještaj o nabavljenim naslovima i utrošenim sredstvima dostavljen je Ministarstvu.

Knjižnici su darovane 4 knjige, u vrijednosti 63,00 eur.

U 2025. godini ukupno je nabavljeno 495 svezaka knjižne građe, od čega 111 knjiga za djecu te 22 knjige za nacionalne manjine. Nabavljena je građa na 2 jezika. Knjižni fond je obogaćen za 476 novih naslova. Ukupna vrijednost nabave za 2025. godinu iznosi 9.164,91 eur.

Nabava knjižne i neknjižne građe u 2025. godini:

	Knjižna građa:	Knjige za djecu:	Neknjižna građa:	Vrijednost:
Kupovina:	357	71	-	6.301,91
Otkup MKRH:	134	39	-	2.800,00
Darovi:	4	1	-	63,00
Ukupno:	495	111	-	9.164,91

Za 2026. godinu Knjižnica je Ministarstvu uputila *Prijavnicu za programe knjižnične djelatnosti - Nabava knjižne i neknjižne građe*, gdje planirani iznos sredstava za nabavu iznosi 6.300,00 eur, od čega 3.700,00 eur sredstava Ministarstva i 2.600,00 eur sredstava koje osigurava osnivač Knjižnice, općina Erdut. Za *Program otkupa knjiga uvrštenih na popis A i popis B u 2026. godini*, Knjižnica je podnijela prijavnicu na 2.800,00 eur, koje osigurava Ministarstvo.

Na osnovu organizacionih i finansijskih mogućnosti Knjižnice, podataka o stanju knjižnog fonda i veličini zbirke te potreba korisnika sačinjen je

Plan nabave knjižne i neknjižne građe u 2026. godini

Knjižna građa:

1. Beletristika:

- naslovi hrvatske i svjetske književnosti;
- nagrađivani autori i djela;
- djela autora koji su, prema zapisu posudbe, popularni među korisnicima;
- autori i djela koji nedostaju u fondu, a važni su za njegovu kvalitetu;
- antologije i zbornici za potrebe učenika i studenata;

2. Literatura za djecu i mlade:

- novi naslovi književnosti za djecu i mlade, hrvatskih i stranih autora;
- slikovnice: edukativne, glazbene, slagalice;
- knjige za dječju znanstvenu zbirku, posebno iz područja društvenih i prirodnih znanosti;
- naslovi obavezne lektire za osnovnu i srednju školu (po potrebi);

3. Priručna građa:

- enciklopedije, rječnici, leksikoni, atlasi i priručnici iz svih područja znanosti i umjetnosti;

4. Znanstveno-popularna literatura:

- literatura iz svih područja znanosti, s naglaskom na područjima za koja postoji povećani interes korisnika: psihologija, medicina, popularna znanost, domaćinstvo, religija;

5. Literatura za nacionalne manjine:

- novi naslovi beletristike i publicistike na srpskom jeziku - nagrađivani autori i djela;
- novi naslovi književnosti za djecu i mlade, naslovi obavezne lektire za potrebe učenika;

4.1. Obrada knjižne građe

Novopristigla knjižna građa najprije je pregledana, da bi se utvrdila tehnička ispravnost. Na knjige su stavljeni pečati te datumnici pomoću kojih korisnici prate datum posudbe, kao i knjižne naljepnice, koje olakšavaju pronalaženje knjiga i njihovo ulaganje u fond. Budući da se Knjižnica priprema za proces informatizacije knjižne građe, na nove knjige nisu stavljeni knjižni džepići i knjižne kartice. Nakon tehničke obrade, građa je inventarizirana, a istovremeno je vršeno i signiranje građe. U dogovoru s Županijskom matičnom službom Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek (u daljem tekstu GISKO), određena je signatura do najviše tri broja za sve skupine, osim onih koje imaju više znamenki (psihologija i književnost).

Novi naslovi su upisani u interni popis literature koji sadržava podatke o autoru, naslovu, izdavaču te mjestu i godini izdanja. Ovaj popis zamjenjuje mjesni katalog, a dostupan je u računalima za djelatnike i na web stranici Knjižnice. Knjižnica nema niti jedan

katalog na listićima, budući da je u planu formiranje elektroničkog kataloga. U međuvremenu, privremeni *mjesni katalog* pokazao se vrlo korisnim, kako djelatnicima, tako i korisnicima, koji ovim putem imaju uvid u fond Knjižnice te ga mogu pretraživati.

U procesu informatizacije - bar kodiranja knjižne građe, dosadašnju tehničku opremu - knjižne džepiće i kartice- zamijenit će bar kod naljepnica, koja će sadržavati kataložni zapis o knjizi. Predviđena je nabava programa Metel, računala, bar kod čitača i prateće opreme. Iz organizacijskih i financijskih razloga, s programom informatizacije Knjižnice planira se započeti kada se za to steknu uvjeti.

5.1. Revizija i otpis knjižne građe

Članak 20. Pravilnika o reviziji i otpisu knjižnične građe (NN br.27/23), obavezuje knjižnice VII tipa na provođenje revizije knjižnog fonda svakih šest godina. Prva revizija knjižne građe provedena je 2006. godine, kada je iz fonda otpisano 1595 svezaka, u vrijednosti 198.262,00 kn. Druga revizija knjižnog fonda Knjižnice provedena je 2012. godine, kada je iz knjižnog fonda otpisano 519 svezaka, u vrijednosti 57.407,00 kn. Treća revizija knjižnog fonda provedena je 2018. godine, a iz fonda je otpisano 378 svezaka u vrijednosti 38.567,00 kn. Četvrta revizija provedena je 2024. godine, a otpisano je 759 svezaka u vrijednosti 10.463,90 eur.

Tijekom godina vršen je i redoviti otpis uništene, dotrajale i zastarjele knjižne građe. Dokumentacija o otpisu i reviziji dostavljala se Županijskoj matičnoj službi GISKO, a nakon njihova očitovanja, s otpisanom knjižnom građom postupalo se sukladno Pravilniku o reviziji i otpisu. Iz knjižnog fonda izdvojen je i određeni broj trenutno nepotrebnih duplikata i pohranjen u rezervni fond Knjižnice.

2025. godine nije vršen otpis knjižne građe.

6.1. Čuvanje i zaštita građe

Sigurnost zgrade u kojoj je Knjižnica smještena je zadovoljavajuća. Nalazi se u glavnoj ulici i dobro je osvijetljena. Knjižnica nema sigurnosni protuprovalni sustav, kao ni odgovarajuće vododojavne ili protupožarne sigurnosne sustave. Izvršena je procjena rizika i ispitani faktori radnog okoliša te izrađen Plan evakuacije. Ravnateljica Milakić završila je program osposobljavanja za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom. U skladu s propisanim Standardima protupožarne zaštite i zaštite na radu, izvršen je godišnji pregled aparata za gašenje požara te ormarića za prvu pomoć.

Položaj Knjižnice omogućava uspješno provođenje mjera fizičke zaštite građe: prozori posudbenog odjela okrenuti su prema sjeveru, tako da sunčevi zraci nikada ne dopiru izravno na knjižnu građu. Plinsko grijanje omogućilo je održavanje umjerene temperature u prostorijama Knjižnice, a nabavljena su i dva klima uređaja, koji su postavljeni u čitaonicu i posudbeni odjel. Problem s kojim se Knjižnica opetovano susreće jest vlaga na zidovima u ulaznom prostoru, posudbenom odjelu i čitaonici, koja dolazi iz podruma Društvenog doma. Oštećenja se povremeno saniraju, tako da se uspijeva održati nivo normalne količine vlage u zraku. Police s knjigama, kao i okolni prostor, se redovito čiste i prozračuju i nije zamijećen nikakav utjecaj bioloških faktora na građu.

Zaštita knjižne građe provodila se administrativno-tehničkim mjerama koje su regulirane *Pravilnikom o unutarnjem ustroju i načinu rada Knjižnice* te *Pravilnikom o zaštiti knjižnične građe*, koji obavezuju korisnike na čuvanje posuđene građe od svakog oštećenja. Pravilnik propisuje i mjere koje se provode u slučaju oštećenja ili uništenja knjižne građe,

kada su korisnici dužni nadoknaditi štetu, plaćanjem pune cijene knjige ili kupovinom iste, o čemu su informirani prilikom učlanjenja u Knjižnicu. Navedeni pravilnici objavljeni su na web stranici Knjižnice.

Naslovi koji su se uporabom oštetili, većinom oni mekog uveza ili lijepljenih stranica, izdvojeni su iz fonda te su im učvršćene korice. Kako bi se zaštitila ovakva građa, potrebno je nabaviti čvrstu PVC foliju za pravljenje knjižnih omota.

U cilju bolje zaštite vrijednih knjiga u referentnoj zbirci, na police u čitaonici trebalo bi postaviti staklena vrata. Tako bi se spriječio utjecaj prašine i topline na ovu građu, a i osigurao bolji nadzor korištenja priručne građe. Ova je mjera dio dugoročnog plana rada Knjižnice, budući da se trenutno ne mogu izdvojiti sredstva za njezino provođenje.

7.1. Upis korisnika i struktura zajednice korisnika

Pravo učlanjenja i korištenja knjižničnih usluga imali su svi stalni i privremeni stanovnici općine Erdut te osobe koje žive izvan toga područja, a žele koristiti usluge Knjižnice. To su uglavnom korisnici koji žive u drugim mjestima Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, a za Dalj su vezani zaposlenjem ili školovanjem. Pri učlanjenju u Knjižnicu korisnik je bio dužan predložiti osobni dokument i ispuniti Upisnicu. Informacijski letak s podacima o povijesti Knjižnice, djelatnosti, odjelima, kulturnim manifestacijama i radnom vremenu uručuje se svakom korisniku prilikom učlanjenja te ih se informira o obavezi vraćanja knjiga na vrijeme te čuvanju građe od oštećenja.

Korisnici su podijeljeni u dvije kategorije: odrasli i djeca (do 15 godina starosti). Godišnja članarina iznosila je 5,50 eur. Budući da je dio dječjeg fonda premješten u knjižnicu Osnovne škole Dalj, dogovoreno je da svi učenici imaju pravo besplatnog učlanjenja. Učenici 5-8 razreda osnovne škole većinom su posuđivali znanstvenu građu ili naslove književnosti za mlade, koji nisu premješteni u knjižnicu osnovne škole.

Na osnovu iskustva iz prijašnjih godina, zaključeno je da nema potrebe za radom Knjižnice u poslijepodnevnom satima, budući da korisnici u to doba dana veoma rijetko posjećuju Knjižnicu. Stoga je odlučeno da Knjižnica ima jedinstveno radno vrijeme, u kojemu Knjižnicu mogu posjetiti učenici osnovne i srednje škole u Dalju, kao i učenici putnici, jer je u vrijeme njihova dolaska u Dalj Knjižnica otvorena. Radno vrijeme Knjižnice je 8 sati što čini 40 sati radni tjedan, dok je radno vrijeme za korisnike od 7,30 – 14,30, tako da je otvorenost Knjižnice za korisnike 35 sati tjedno.

Zaključno s 31.12.2025. godine, u Knjižnicu je ukupno učlanjeno 1462 korisnika. Aktivnih korisnika je u ovoj godini bilo 450, od toga 33 novoupisana člana, 5 odraslih i 28 djece. Zadnjih se godina broj aktivnih korisnika smanjuje i sada iznosi oko 8 % ukupnog broja stanovnika općine Erdut (5436). Osobito je veliki pad u broju učlanjenih srednjoškolaca i studenata, a određeni broj korisnika se preselio u druge dijelove Hrvatske ili u inozemstvo. Najveći broj korisnika je iz Dalja, jer im je Knjižnica najdostupnija, dok stanovnici Erduta, Aljmaša i Dalj planine slabo koriste usluge Knjižnice. Djeca iz Aljmaša, Dalj planine i Erduta prva četiri razreda pohađaju u područnim školama u svojim mjestima, tako da Knjižnicu upoznaju tek u petom razredu, kada dolaze u Osnovnu školu Dalj. Također je mali broj korisnika iz Bijelog Brda, budući da ovo mjesto ima osnovnu školu i školsku knjižnicu, dok su učenici srednje škole i odrasli orijentirani prema Osijeku.

Knjižničarka je redovito, kroz razgovor s korisnicima, provjeravala jesu li zadovoljni sadržajem knjižnog fonda, uslugama Knjižnice te organiziranim aktivnostima. Zaključeno je da je velika većina korisnika zadovoljna fondom i uslugama Knjižnice.

Struktura zajednice aktivnih korisnika:

Ukupno: 450

Po dobi:

-djeca (do 15 godina)	198
-mladi (15-18 godina)	13
-umirovljenici	19
-ostali	220

Po spolu:

-muškarci	139
-žene	311

8.1. Posudba knjižne građe

Korisnici imaju slobodan pristup knjižnoj građi u posudbenom odjelu i čitaonici, što im omogućava da istražuju i pregledaju knjižni fond i upoznaju njegov sadržaj. Zbirka neknjižne građe se ne posuđuje i može se razgledati uz nadzor knjižničarke, a koristila se prema potrebi, većinom za provođenje kulturno-animacijskih aktivnosti i radionica s djecom. Zavičajna zbirka čuva se u ormarima i mogla se pregledati i koristiti uz nadzor knjižničarke, dok stare knjige posjetitelji mogu razgledati u prostoru KZC Milutin Milanković, Dalj.

Pri odabiru i posudbi građe važna je uloga knjižničara-informatora, koji pomaže korisnicima pri snalaženju u fondu i pronalaženju traženih naslova te savjetuje neodlučne korisnike u izboru literature, dajući im podatke o autoru i sadržaju.

Posudba i korištenje knjižnične građe regulirani su *Pravilnikom o pružanju usluga i uvjetima korištenja knjižnične građe u Narodnoj knjižnici Dalj*. Pravilnik je objavljen na web stranici Knjižnice. Prilikom učlanjenja, korisnik ispunjava Upisnicu, a podaci o učlanjenoj osobi su povjerljivi i tretiraju se sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Ukoliko korisnik nije vratio knjigu na vrijeme, a nije ni produžio posudbu, uputit će mu se pismena opomena o povratu knjiga. Dužnici gube pravo posudbe i korištenja ostalih usluga, dok ne podmire svoje obveze. U slučaju da korisnik uopće ne vrati posuđenu građu, ona će se smatrati nestalom te biti otpisana iz knjižnog fonda. Korisnici su dužni čuvati posuđenu građu, a u slučaju oštećenja, uništenja ili gubljenja knjiga, nadoknaditi štetu, plaćanjem pune cijene knjige ili kupovinom iste. Korisnici također mogu „rezervirati“ naslov koji je trenutno posuđen, a o prispjeću građe člana se obavještava e-mailom ili telefonski.

U 2025. godini zabilježeno je 6296 posjeta Knjižnici te 931 virtualna posjeta web stranici Knjižnice. Posuđeno je 9588 primjeraka knjižne i neknjižne građe, od toga 9572 izvan Knjižnice i 16 u Knjižnici.

Korisnici su najviše čitali naslove iz područja psihologije i religije te krimice, trilere i ljubavne romane. Pregled najčitanijih naslova korisnici mogu pogledati na web stranici Knjižnice.

9.1. Informacijska djelatnost

Informacijska djelatnost knjižnice usmjerena je prema cjelokupnoj zajednici korisnika: kako prema aktivnim, tako i prema potencijalnim korisnicima, koji ne koriste knjižnične usluge, a Knjižnica bi mogla odgovoriti na njihove potrebe. Zbog toga je izuzetno važno poznavati strukturu zajednice korisnika. Budući da Knjižnica djeluje u ruralnoj, multietničkoj sredini, i nadalje će se nabavljati raznovrsna građa, u cilju zadovoljenja specifičnih potreba korisnika, obzirom na njihovu dob, obrazovanje, zanimanje, nacionalnu i vjersku pripadnost.

Knjižnica nema posebno izdvojenu informacijsku službu, nego se informacijska djelatnost obavlja usporedo s posudbom. Također se provodi stalna edukacija svih skupina korisnika, pogotovo onih najmlađih, da bi se odgojili odgovorni i samostalni korisnici, koji poznaju Knjižnicu i znaju se njome koristiti.

Za uspješno organiziranje knjižničnih poslova izuzetno je važna uloga knjižničara-informatora. Koristeći izvore informacija u Knjižnici - knjižnu i neknjižnu građu i internet - knjižničar mora organizirati podatke i informacije za korisnike, na upit korisnika pretražiti literaturu, upućivati korisnike na druge izvore informacija, pomagati korisnicima u pronalaženju knjižne građe i snalaženju u knjižnom fondu, savjetovati neodlučne korisnike u izboru literature, pravodobno informirati korisnike o novim naslovima i zbivanjima na domaćoj i svjetskoj književnoj sceni te utjecati na izgrađivanje čitalačkog ukusa i svijesti o vrijednosti knjige.

Mjesečno su organizirana predstavljanja novih knjiga, a postavljena je i stalna izložba pod nazivom *Pročitajte*. Na taj su način korisnici pravodobno dobivali detaljne informacije o prinovama u knjižnom fondu. Objavljena je lista najčitanijih naslova. Najave i izvještaje o realiziranim aktivnostima, manifestacijama, programima, suradnji, top-listama čitanosti i dr. Knjižnica je objavljivala putem web stranice te sredstava informiranja.

Zbog nedostatka skladišnog prostora i male čitaonice, Knjižnica ne nabavlja periodiku. Ovo je nedostatak u lepezi usluga Knjižnice, ali se trenutno ne može riješiti: korisnici ne bi imali mjesta za čitanje periodike, niti bi se periodika mogla adekvatno spremati i čuvati.

2. EDUKACIJSKA DJELATNOST

2.1. Korisnici

Knjižnica mora kontinuirano provoditi edukaciju korisnika svih uzrasta, jer se većina korisnika oslanja na knjižničara i ne trude se sami snalaziti, upoznavati fond te pronalaziti i pretraživati literaturu. Prilikom prve posjete Knjižnici, korisnici dobivaju informacije o vrsti i namjeni knjižnice, knjižnom fondu, smještaju zbirki, rasporedu građe, rasporedu knjiga unutar skupina građe - po abecednom nizu, prema prezimenu autora, referentnoj građi smještenoj u čitaonici te osnovnim pravilima postupanja s građom - obaveza čuvanja knjiga i vraćanja u roku posudbe.

Edukacija odraslih korisnika provodi se individualno, dok se edukacija djece najuspješnije provodi prilikom organiziranih posjeta učenika, kada se, prilagođeno uzrastu učenika, kroz razgovor i primjere ističu sve važne informacije o Knjižnici. Posebna pažnja posvećuje se najmlađim korisnicima, od kojih se većina, prilikom posjete vrtića ili grupnog učlanjenja prvog razreda, prvi put susreće s knjižnicom. U suradnji s učiteljicama i knjižničarskom školske knjižnice, kontinuirano se radi na njihovoj izgradnji u odgovorne korisnike, kod kojih je razvijen osjećaj za vrijednost i važnost knjige i čitanja te potrebu čuvanja knjiga. U 2025. godini održane su 2 edukacijske radionice.

Po potrebi, knjižničarka je pomagala korisnicima u radu na računalu i korištenju baza podataka te pretraživanju mjesnog kataloga Knjižnice, kao i elektroničkih kataloga drugih knjižnica.

2.2. Organizirane edukativne posjete učenika

Posjeti učenika organiziraju se u dogovoru sa učiteljima, profesorima ili knjižničarima Osnovne i Srednje škole Dalj. Cilj posjeta je upoznavanje učenika s ustrojem, uslugama i fondom Knjižnice. Knjižnicu posjećuju i učenici koji pohađaju predškolsku nastavu. Izlaganje i stupanj stručnosti podataka prilagođavaju se uzrastu učenika:

- vrste knjižnica; školska i narodna knjižnica; NSK;
- prostor knjižnice; posudbeni dio i čitaonica;
- knjižni fond i smještaj građe; otvorenost fonda, slobodan pristup građi;
- odjel za odrasle i odjel za djecu; stručni raspored građe; abecedni niz u rasporedu građe; knjižnični katalozi;
- referentna zbirka, korištenje priručne literature;
- tehnička obrada knjige, inventarizacija, signiranje;
- korištenje računala; internet i baze podataka; informatizacija knjižnice;
- Pravilnik Knjižnice: pravila posudbe, članarina, ponašanje u knjižnici;
- zaštita i čuvanje građe;
- važnost čitanja i njegovanja usmenog i pismenog izražavanja;
- pitajte knjižničara;

Knjižnicu je u 2025. godini posjetilo 72 učenika Osnovne škole Dalj i Srednje škole Dalj te 22 polaznika vrtića Mali princ Dalj.

2.3 Djelatnici

Tijekom 2025. godine djelatnica nije sudjelovala na predavanjima i seminarima u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice Zagreb i Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek. Nabavljena je stručna literatura iz područja knjižničarstva, potrebna za kvalitetan stručni rad djelatnika, vježbenika i studenata koji obavljaju stručnu praksu u Knjižnici.

15.12. održan je sastanak ravnatelja narodnih knjižnica Osječko-baranjske županije

2.4. Stručna praksa studenata/stručno osposobljavanje

Studenti Filozofskog fakulteta Osijek – odsjeka za informacijske znanosti, od 2008. godine obavljaju stručnu studentsku praksu u Knjižnici.

Za vrijeme prakse, sukladno uputi s katedre Filozofskog fakulteta, nakon upoznavanja s knjižničnim fondom te Pravilnicima o uvjetima i korištenju te zaštiti knjižnične građe, student obavlja poslove nižeg stupnja složenosti: tehnička obrada knjižne građe, upoznavanje s inventarizacijom i signiranjem prinova u fondu, zaduživanje i razduživanje knjiga, ulaganje vraćenih knjiga u fond, pretraživanje fonda i izvora na internetu, priprema i organiziranje kulturnih aktivnosti i manifestacija. Izvještaj o stručnoj praksi prosljeđuje se Filozofskom fakultetu. U 2025. godini studenti nisu obavljali stručnu praksu u Knjižnici.

3. MEĐUKNJIŽNIČNA SURADNJA

U 2025. godini Knjižnica je surađivala s Gradskom i sveučilišnom knjižnicom Osijek i drugim narodnim knjižnicama Osječko-baranjske županije, kao i Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, po stručnim pitanjima informatizacije Knjižnice i uvođenja računalnog programa, otpisa građe, organiziranja poslovanja te jačanja suradnje i razmjene informacija i iskustava među knjižnicama.

U suradnji s knjižničarima Osnovne škole Dalj i Srednje škole Dalj, planirane su posjete učenika Knjižnici, ispunjene različitim sadržajima vezanim za nastavu ili stručni rad Knjižnice: upoznavanje s fondom narodne knjižnice koji se razlikuje od fonda školske knjižnice, podjela građe po skupinama, inventarizacija, raspored građe i pretraživanje fonda, korisnici školske knjižnice i korisnici narodne knjižnice; posjet izložbi; obrada lektire u Knjižnici i dr.

Darovana knjižna građa koja nije uvrštena u fond, ponuđena je školskim knjižnicama Osnovne škole Dalj, Osnovne škole Bijelo Brdo i Srednje škole Dalj.

4. KULTURNO - ANIMACIJSKE AKTIVNOSTI

1. Izložbe

Budući da Knjižnica nema izložbeni prostor, izložbe su bile manjeg obima i postavljene su u čitaonici. Posjetitelji su mogli razgledati knjižnu i neknjižnu građu, preslike dokumenata, fotografije, plakate, slike, crteže, geografske karte, novinske članke, te poslušati i pogledati audio - vizualne sadržaje.

Knjižnica postavlja i stalnu izložbu pod nazivom *Pročitajte*, putem koje su korisnici informirani o novim naslovima beletristike i publicistike. Na ovaj su način korisnici stalno informirani o aktualnim naslovima i prinovama u fondu Knjižnice.

13.-24.1. - Najčitanije u 2024. godini

3.- 7.3. - Razum i osjećaji – Jane Austen -250 godina rođenja

23.4. - O životinjama i ljudima -Noć knjige 2025.

3-14.11. - Budi kao mali princ – Antoine de Saint Exupery -125 godina rođenja

2. Književne i pjesničke večeri

Književne večeri i gostovanja autora većinom su se, zbog nedostatka prostora, organizirale u suradnji s Kulturnim i znanstvenim centrom Milutin Milanković Dalj i u prostoru centra.

7.3. -Razum i osjećaji - Jane Austen -Klub čitatelja

3.9. -Matija - gostovanje Drage Hedla -predstavljanje knjige

30.10. -Knjiga uz šalicu razgovora – preporuka knjiga za čitanje umirovljenicima

14.11. -Čitam 100 na sat -Klub čitatelja- razgovor o knjigama koje je odabrala knjižničarka

16.12. -Knjige smijeha i zaborava -javno čitanje – sudjeluju članovi Kluba čitatelja i korisnici knjižnice

3. Predstavljanje novih knjiga

Predstavljanje novih naslova organizirano je u sklopu rada Kluba čitatelja, a osim članova Kluba, prisustvuju i korisnici Knjižnice. Na osnovu dobivenih informacija o autoru i sadržaju knjiga, korisnicima se olakšava odabir literature. Također, imaju priliku razgovarati o pročitanim knjigama i preporučiti naslove drugim korisnicima. Na taj način i knjižničarka može neposredno provjeriti mišljenje korisnika te dobiti informacije potrebne za izradu plana nabave.

20. 2. *Čitateljski klub knjigomrzaca*

14.3. *Otok otkucaja srca*

23. 4. *Knjižničarkina kći*

23. 5. *Oni koje nitko ne posjećuje*

20. 6. *Sve dok ne otvoriš tu knjigu*

11. 7. *Ljeto u knjižari na Santoriniju*

13.10. *Izgubljena knjižara*

28.11. *Kraj priče*

4. Radionice

U dogovoru s učiteljima Osnovne škole Dalj i profesorima Srednje škole Dalj organizirane su posjete učenika i radionice za učenike, a učenički radovi nastali na njima izloženi su u Osnovnoj školi Dalj i Knjižnici. Knjižnicu redovito posjećuju i polaznici vrtića Mali princ iz Dalja.

23.4. -*Konferencija životinja*- djeca odabiru svoj omiljeni životinjski lik iz dječjih knjiga te izrađuju 3D (pop-up) knjigu s motivima iz odabranoga djela.
Sudjeluju učenici 6.razreda OŠ Dalj

15.10. *Priča o šumskoj obitelji* – radionica u povodu 80 godina smrti Felixa Saltena
Nakon slušanja audio priče Bambi, učenici će ilustrirati „svoju” naslovnu stranicu knjige. Sudjeluju učenici 3 razreda OŠ Dalj.

5.11.- *Budi kao Mali princ*- učenici zamišljaju koga bi i što Mali princ susreo i vidio na svom putu u današnje vrijeme, a onda to ilustriraju i tako stvaraju suvremenu verziju knjige. Sudjeluju učenici 7. razreda OŠ Dalj.

Program Noći knjige (23.4.)

-O životinjama i ljudima -izložba

-Konferencija životinja -radionica

-Knjižničarkina kći – predstavljanje knjiga

Program Mjeseca hrvatske knjige (15.10.-15.11.)

-Knjiga uz šalicu razgovora – književni susret

-Čitam 100 na sat -književno veče

-Priča o šumskoj obitelji – radionica

-Budi kao mali princ – Antoin de Saint Exuperu -izložba/radionica

Održano je 20 knjižničnih događanja, 15 za odrasle i 5 za djecu, kojima je prisustvovalo 377 posjetitelja.

III POSEBNI PROGRAMI

1. Klub čitatelja

Klub čitatelja osnovan je krajem 2007. godine, na inicijativu ravnateljice Knjižnice, koja je korisnicima predložila da aktivno sudjeluju u organiziranju i provođenju različitih kulturno animacijskih aktivnosti. Klub broji 20-tak članova različite dobi, stupnja obrazovanja, ekonomskog statusa, nacionalne i vjerske pripadnosti koji, svakako, imaju različite interese, što doprinosi raznovrsnosti plana rada, tema koje se obrađuju te donosi nove ideje. Ravnateljica članove redovito informira o prinovama u fondu.

Plan i program rada Kluba čitatelja za 2025. godinu sadržavao je predstavljanje novih knjiga, organiziranje književnih i pjesničkih večeri, organiziranje predavanja na određenu temu, predlaganje literature za čitanje drugim korisnicima. Članovi kluba redovito sudjeluju u pripremi tekstova i realizaciji književnih večeri iz ciklusa *Čitajmo pod zvijezdama*.

Uključivanje korisnika u planiranje sadržaja rada te organiziranje i provođenje kulturnih aktivnosti i manifestacija je izuzetno važan korak u razvijanju odnosa između Knjižnice i zajednice korisnika. Sudjelovanje korisnika u radu Knjižnice rezultiralo je boljim upoznavanjem fonda, kvalitetnijim korištenjem građe, razvijanjem kulturnog dijaloga i navike čitanja različite literature. Plan rada Kluba za 2026. godinu bit će detaljno dogovoren početkom godine.

2. Zavičajna zbirka

Zavičajna zbirka sadržava građu (knjige, novine i časopisi, dokumenti, zbornici, svjedočanstva, pisma, oglasi, novinski članci, fotografije, karte, grafikone, audio-vizualna građa, slike, predmeti i dr.), koja se odnosi na prošlost i sadašnjost određene geografske, političke, etničke, povijesne, kulturne i ekonomske sredine. Zbirka sadržava publikacije objavljene u zavičaju, publikacije autora zavičajnika te sve što je objavljeno o zavičaju i njegovim građanima. Zavičajna zbirka ima veliku kulturnu i spomeničku vrijednost, a prikupljanje novih materijala trajni je zadatak svake knjižnice. U većim knjižnicama se zavičajna zbirka čuva kao zasebna zbirka, koja se stalno nadopunjuje, vodi se u posebnu knjigu inventara i za nju se izrađuju posebni katalozi.

Zaključno s 31.12.2025. g. zavičajna zbirka Knjižnice broji 474 jedinice građe, od čega 129 knjiga i 345 jedinica ostale građe (novine, časopisi, dokumenti, sitni tisak i dr). Materijali iz zavičajne zbirke nisu izloženi, nego se čuvaju u ormaru u čitaonici i dostupni su korisnicima na zahtjev.

U suradnji sa školama, KUD-ovima, udrugama i građanima, treba kontinuirano raditi na prikupljanju novih materijala za zavičajnu zbirku.

IV NOVI PROGRAMI

1. Informatizacija knjižnice

Knjižnica posjeduje tri prijenosna računala. Računalo i pisač kojima se mogu služiti korisnici smješteni su u čitaonici. Jedno prijenosno računalo nalazi se u posudbenom odjelu i služi prvenstveno za zaduživanje i razduživanje građe, dok je drugo u uredu i služi za stručni rad knjižničarke. Na svim računalima je omogućen pristup internetu. Knjižnica nastavlja program stalne informatičke edukacije korisnika u korištenju računala i interneta, radu u različitim računalnim programima i pretraživanju baza podataka.

Projekt informatizacije Knjižnice je tek započeo. U proračunu Knjižnice za 2025. godinu osigurana su sredstva za održavanje web stranice (www.nkdalj.hr), putem koje će korisnici moći dobiti tražene informacije. Također će im, do izrade e-kataloga, biti dostupni popisi knjižne građe te će ih moći pretraživati.

Nabava računala, računalnog programa i prateće opreme realizirat će se kroz program *Informatizacije knjižnica*, za koji će biti potrebno sufinanciranje od strane Ministarstva.

V KAPITALNA ULAGANJA

1. Adaptacija prostora

Rješenje problema nedostatka prostora traženo je u prostornom proširenju, preseljenju Knjižnice ili izgradnji nove zgrade. Zbog smještaja Knjižnice u sklopu Društvenog doma, nije moguće izvesti prostorno proširenje. Kroz vrijeme, iz čitaonice je izmješten dio uredske opreme, kao i arhiv Knjižnice, koji je premješten u knjižnično skladište. Uklanjanjem termoakumulacionih peći, i izdvajanjem dječjeg fonda, omogućen je primjereniji raspored knjižničnih polica i opreme te smještaj novih polica u Knjižnicu.

2. Nabava opreme

Stalnim prilivom nove knjižne građe, postojeće police su se u potpunosti popunile te su zbog toga, izrađene zidne police, koje su postavljene iznad postojećih i na koje je odložena stručna građa iz skupina za koje ne vlada veliki interes korisnika i manje se posuđuje. Također je promijenjen raspored knjižničnog namještaja u posudbenom odjelu i čitaonici. 2019. godine, nakon preseljenja dječjeg fonda, oslobođen je prostor u koji su postavljene nove visoke police, na koje je raspoređen dio fonda književnosti te omogućen pregledniji raspored knjižne građe, što će korisnicima omogućiti bolje snalaženje u Knjižnici.

Police preostale nakon preseljenja dječjeg fonda ustupljene su na korištenje KUD Branko Radičević, Dalj, što je regulirano potrebnom dokumentacijom.

VI NOSITELJI PROGRAMA

Nositelji programa rada Narodne knjižnice Dalj su :

- Vukosava Milakić, ravnateljica
- Jasminka Bodiroga, pomoćna djelatnica
- *Klub čitatelja* - korisnici volonteri

Suradnici:

- Kulturni i znanstveni centar *Milutin Milanković* Dalj
- vrtić *Mali princ*, Dalj
- Osnovna škola Dalj
- Srednja škola Dalj
- SKD *Prosvjeta* Dalj
- *Radio Borovo*

VII FINANCIRANJE PROGRAMA - FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Program rada Knjižnice za 2024. godinu financirao se iz proračuna osnivača, općine Erdut. Financijski plan iznosio je 62.000,00 eur, a sredstva su se isplaćivala dvomjesečno. Poslovanje Knjižnice prilagođeno je prilivu sredstava.

Mjesečni financijski izvještaji, dopunjeni preslikama računa i naloga za plaćanje, dostavljani su računovodstvu općine Erdut.

Ministarstvo kulture RH je sufinanciralo kupovinu knjižne i neknjižne građe u iznosu 3.700,00 eur te financiralo kupovinu knjižne građe u sklopu otkupa Ministarstva, u vrijednosti 2.800,00 eur.

Sukladno važećim zakonskim propisima o vođenju poslovnih knjiga za korisnike proračuna jedinica lokalne samouprave, vođene su poslovne knjige za 2025. godinu. Ugovor o vođenju poslovnih knjiga sklopljen je s knjigovodstvenim servisom *TARA d.o.o.* Osijek, S.Radića 31.

Tijekom 2025. godine vršeni su zakonom propisani kvartalni obračuni, polugodišnji obračun, a isto tako sačinjen je i završni račun za period od 01.01. do 31.12.2025. godine. Zakonom propisani dokumenti o financijskom poslovanju Knjižnice u 2025. godini prosljeđuju se računovodstvu općine Erdut.

Prijedlog Financijskog plana poslovanja Knjižnice za 2026. g. dostavljen je osnivaču, a iznosi 69.200,00 eur. Od toga - 62.400,00 eur sredstava osnivača – općine Erdut, 6.500,00 eur sredstava Ministarstva kulture te 300,00 eur procijenjenog iznosa članarine u 2026. g.

Sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 144/21), od 1.1.2026. godine financijsko poslovanje Knjižnice obavljat će osnivač, općina Erdut.

VIII ZAKLJUČAK

Redovitom nabavom aktualne knjižne građe i uvođenjem novih programa i aktivnosti, Knjižnica neprestano razvija, obogaćuje i proširuje svoju djelatnost.

Zaključno s 31.12.2025. godine, knjižni fond broji 21 635 svezaka, u vrijednosti 345.289,70 eur. Knjižnica u svome fondu ima 18 108 naslova. Otpisom knjižne građe i uklanjanjem duplikata, oblikovan je kvalitetniji knjižni fond i omogućen primjereniji i pregledniji smještaj građe.

31.12.2025. godine, u Knjižnicu je ukupno učlanjeno 1462 korisnika. Aktivnih korisnika je u ovoj godini bilo 450, od toga 33 novoupisana člana, 5 odraslih i 28 djece. Zadnjih se godina broj aktivnih korisnika smanjuje i sada iznosi 8% ukupnog broja stanovnika općine Erdut (5436). Većina korisnika je iz Dalja, dok mještani Bijelog Brda, Aljmaša, Dalj planine i Erduta ne koriste usluge Knjižnice koliko bi mogli. Smanjenje broja korisnika dijelom se dogodilo zbog preseljenja određenog broja korisnika u druge dijelove Hrvatske ili inozemstvo, a osobito je veliki pad u broju učlanjenih srednjoškolaca i studenata.

Samostalno ili u suradnji s nositeljima kulturnih, obrazovnih i društvenih aktivnosti u lokalnoj zajednici, Knjižnica organizira različite kulturne aktivnosti i manifestacije: izložbe, književne i pjesničke večeri, predavljanja knjiga, predavanja, okrugle stolove, projekcije filmova, radionice za djecu i dr. U organiziranju i provođenju manifestacija aktivno sudjeluju članovi *Kluba čitatelja*. *Klub čitatelja* je nositelj projekta *Čitajmo pod zvijezdama*, koji okuplja najviše učesnika i izaziva najveće interesovanje publike. Uključivanje korisnika u realiziranje programa rada Knjižnice rezultiralo je razvijanjem boljeg odnosa između Knjižnice i zajednice korisnika, kvalitetnijim korištenjem građe, razvijanjem kulturnog dijaloga i navike čitanja različite literature.

Knjižnica posjeduje uredsku i informatičku opremu potrebnu za uspješno poslovanje i pružanje raznovrsnih usluga svojim korisnicima. Oprema je nabavljena kupovinom, financiranom od strane osnivača i Ministarstva. Korisnici mogu koristiti računalo na kojemu je dostupan internet, kao i pisač. Putem web stranice, korisnici mogu pregledati katalog Knjižnice te su pravovremeno obaviješteni o aktivnostima i manifestacijama koje Knjižnica organizira i prinovima u knjižničnom fondu.

Kvalitetnim uslugama koje pruža, osiguranom pristupu znanju i informacijama iz raznih izvora i organiziranjem raznovrsnih kulturnih aktivnosti i manifestacija, Knjižnica je danas važno informacijsko središte i jedan od nositelja kulture u lokalnoj zajednici.

Knjižnica se već nekoliko godina suočava s problemima koji utječu na organiziranje i kvalitetu rada:

Površina Knjižnice od 104.22 m², je daleko ispod vrijednosti propisanih Standardom, po kojem bi knjižnice VII tipa trebale zauzimati površinu od bar 250 m². Dakle, Knjižnica radi u prostoru koji je više nego upola manji od propisanoga, a izdvoji li se ulazni prostor i sanitarni čvor, stvarni prostor za korisnike je tek 90 m².

Nedostatak prostora u Knjižnici je kroz vrijeme, rezultirao i problemom smještaja građe. Postojeće police, kako u posudbenom odjelu, tako i u čitaonici, su u potpunosti popunjene. Ovaj se problem rješavao pomalo nepraktičnim, ali jednim mogućim načinom: izradom zidnih polica, koje su postavljene iznad postojećih, do stropa, i na koje je odložena stručna literatura, koja se manje posuđuje i koja je potrebna skoro isključivo studentima ili stručnjacima iz različitih područja.

Knjižnica nije imala dječji odjel, nego je literatura za djecu bila smještena u posudbenom odjelu za odrasle. Zbog male čitaonice, Knjižnica ne nabavlja periodiku (novine i časopise). Čitaonicom se koriste i odrasli i djeca, u čitaonici se organiziraju sve kulturne aktivnosti, a dok su one u tijeku, drugi korisnici ne mogu koristiti čitaonicu. Osim toga, zbog

vrlo malog ureda, čitaonica se koristi i za stručni rad knjižničara na tehničkoj obradi i inventarizaciji knjiga.

O navedenim problemima obaviješten je osnivač, općina Erdut, ali se nije uspjelo pronaći primjereno rješenje. Tako je, Odlukom osnivača, fond knjiga za djecu premješten u dva stacionara - vrtić Mali princ u Dalju i knjižnicu Osnovne škole Dalj. Preostali dio fonda knjiga za djecu pohranjen je u skladište Knjižnice. Knjižnica i nadalje nabavlja knjige za djecu te ih prosljeđuje u stacionare.

Odluka o izmještanju dječjeg fonda iz Knjižnice je samo kompromisno rješenje. Iako su knjige premještene u vrtić Mali princ i knjižnicu Osnovne škole Dalj, gdje su dostupne uzrastu kojemu su i namijenjene, djeca više samostalno ne posjećuju Knjižnicu, nego samo u sklopu grupnih posjeta svojih razreda. Budući da su oni potencijalni budući čitači kojima treba posvetiti posebnu pažnju i razvijati im naviku čitanja i ljubav prema knjizi, nadam se da će, u dogledno vrijeme, osnivač Knjižnice pronaći odgovarajući prostor u koji bi se smjestilo dječji fond i time ponovo ostvarilo njegovu pravu svrhu.

Kako se Knjižnica razvijala i širila lepezu svojih aktivnosti, sve se više osjećao nedostatak stručnog osoblja, što je naročito došlo do izražaja pokretanjem programa informatizacije Knjižnice. Njegovo provođenje je tek započelo, izradom web stranice, a nabava programa, računala i prateće opreme planira se realizirati u suradnji s Ministarstvom, kroz program Informatizacije knjižnica, kada se za to steknu potrebni uvjeti.

Eventualno preseljenje Knjižnice u veći prostor i zapošljavanje jedne stručne osobe rezultiralo bi boljim organiziranjem knjižničnih poslova, povećanjem broja usluga koje Knjižnica pruža, a time i povećanjem broja u članjenja i posjeta korisnika; omogućilo bi provođenje informatizacije Knjižnice i formiranje posebnih knjižničnih zbirki; utjecalo bi na raznolikost i kvalitetu kulturnih aktivnosti i manifestacija te osiguralo razvoj Knjižnice u suvremeno informacijsko središte, koje funkcionira prema zahtjevima i standardima suvremenih knjižnica.

Izvještaj o radu Narodne knjižnice Dalj za 2025. godinu dostavlja se osnivaču - općini Erdut i Županijskoj matičnoj službi Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek.